

Λένα Καλλέργη*

Εξέγερση σκεπτόμενη

Μια εξέγερση ξεκινά από τη συνειδητοποίηση μιας αντίδρασης. Κάτι έχει σχηματοποιηθεί και αντιδρά έντονα σε κάτι που προϋπάρχει. Η αντίδραση αυτή ενδεχομένως βοηθά στον προσδιορισμό τόσο του ερεθίσματος που την προκαλεί όσο και του υποκειμένου που την βιώνει. Επειδή δηλαδή ένας άνθρωπος αντιδρά, καταλαβαίνει καλύτερα ποιός είναι και τι τον ενοχλεί.

Μετά την πρώτη αντίδραση, εξέγερση θα μπορούσε να είναι η φωνή της λογικής, η θέση και η πράξη που διαμορφώνεται μετά από εξέταση των δεδομένων και κριτική σκέψη. Δεν θα ήταν μια δράση βιαστική, καταστροφική, μια παράλογη βία, μια σαθρή επιχειρηματολογία. Η ουσιαστική εξέγερση έρχεται μετά από κάποιο βαθμό στοχασμού. Βομβαρδιζόμαστε συνεχώς από φωνές μη αυθεντικές, από άδεια λόγια και από βιαστικές παραστάσεις που μας κουράζουν και μας απογοητεύουν. Το πλήθος και η ταχύτητα των δεδομένων που προσλαμβάνουμε είναι πλέον οριακά διαχειρίσιμα. Οι παλιές βεβαιότητες είναι ουσιαστικά ανίσχυρες, κάτι που έτσι κι αλλιώς συμβαίνει, απλώς ίσως πια συμβαίνει πολύ γρήγορα. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, οι συνειδητές επιλογές ενός ατόμου που δρα όχι σαν προνομιούχα μονάδα σε μικρόκοσμο δικαιωμάτων αλλά σαν άνθρωπος που συνυπάρχει με ανθρώπους, ζώα και φυτά, θα ήταν μια όαση - μια εξέγερση.

Προϋπόθεση, λοιπόν, αυτής της εξέγερσης είναι ο άνθρωπος να έχει μάθει να σκέφτεται. Να μπορεί να ερευνά, να παρατηρεί, να συμπεραίνει, να αναλαμβάνει ευθύνες. Αλλά και να συμμετέχει, κάτι που χρειάζεται συγκίνηση, ενσυναίσθηση και αποφασιστικότητα. Και άσκηση στην ενεργητική υπομονή.

Επειδή η ποίηση δουλεύει βαθιά στον προσδιορισμό και την εξωτερίκευση της ταυτότητας των ανθρώπων, της πρόσληψης του κόσμου και της συνειδητοποίησης της θέσης τους σε αυτόν, παίζει σημαντικό ρόλο στο να γεννά εξεγέρσεις του είδους που περιέγραψα. Είναι συνηθισμένη να μην βιάζεται αλλά και να λειτουργεί ακαριαία. Κυρίως, η ποίηση γυμνάζει τη φαντασία, χωρίς την οποία είναι δύσκολο να κινητοποιηθεί οποιαδήποτε δημιουργική αλλαγή.

Φαντάζομαι λοιπόν ως εξέγερση το να είναι κανείς προσεκτικός, ευσυνείδητος, ασκούμενος στην αλλαγή, ευγενής αλλά και οριοθετημένος, και να συμμετέχει ενεργά στα ιδιωτικά και στα κοινά, στην ίδια του τη ζωή. Έτσι αποκτά πολύτιμη πείρα στις εξεγέρσεις.

* Ποιήτρια, μεταφράστρια